

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ
ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» (м. Харків)
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ЕКОНОМІКИ,
МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ БІЗНЕСУ ТА МІЖНАРОДНИХ
ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

**NATIONAL TECHNICAL UNIVERSITY
«KHARKIV POLYTECHNIC INSTITUTE» (Kharkiv)
EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC INSTITUTE OF CONOMICS,
MANAGEMENT AND INTERNATIONAL BUSINESS
DEPARTMENT OF BUSINESS ECONOMICS AND INTERNATIONAL
ECONOMIC RELATIONS**

МАТЕРІАЛИ

міжнародної науково-практичної конференції

**«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ.
СТАЛИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ
ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ.
ФЕНІКС-2022»**

31 травня 2022 року, м. Харків

**«INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS:
SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UKRAINE IN
THE CONTEXT OF GLOBALIZATION AND
EUROPEAN ECONOMIC INTEGRATION:
PROBLEMS, PROSPECTS, EFFICIENCY.
PHOENIX-2022»**

May 31, 2022, Kharkiv

ХАРКІВ-2022 KHARKIV-2022

Редакційна колегія: Посохов І.М., д.е.н., професор; Краснокутська Н. С., д.е.н., професор; Перерва П.Г. д.е.н., професор; Ілляшенко С.М. д.е.н., професор; Дюжев В.Г. д.е.н., професор.

Міжнародні економічні відносини. Сталий розвиток України в умовах глобалізації та Європейської економічної інтеграції: проблеми, перспективи, ефективність. ФЕНІКС-2022: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (31 травня 2022 року, м. Харків). Х. : Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу, кафедра економіки бізнесу та міжнародних економічних відносин, 2022, 152 с.

«International economic relations: sustainable development of Ukraine in the context of globalization and European economic integration: problems, prospects, efficiency. PHOENIX-2022»: materials of the international scientific-practical conference (May 31, 2022, Kharkiv). K. : National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (Kharkiv) Educational and Scientific Institute of economics, Management and International Business Department of Business Economics and International Economic Relations, 2022, 152 p.

© Кафедра економіки бізнесу та міжнародних економічних відносин
Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу
Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»,
2022
© Колектив авторів, 2022

НОВА СТРАТЕГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ НАТО: НОВИЙ ПІДХІД ДО БЕЗПЕКИ В ЕПОХУ ПОТРЯСІНЬ

Рудік О.М., к.політ.н., доц., доцент кафедри історії та політичної теорії НТУ «Дніпровська Політехніка» (м. Дніпро).....101

RELATIONS BETWEEN CYPRUS AND GREECE AS A FACTOR FORMING THE POLITICAL CLIMATE OF THE MEDITERRANEAN

Бєлоусова М. С., бакалавр міжнародних відносин, студентка магістратури кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (м. Харків).....104

СЕКЦІЯ 8. УПРАВЛІНСЬКІ ТА ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТА ПІДПРИЄМСТВ

ОПОДАТКУВАННЯ ІМПОРТУ ПІД ЧАС ВІЙНИ: БУТИ ЧИ НЕ БУТИ?

Зоріна О.А., д.е.н., доцент, професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування Національної академії статистики, обліку та аудиту (м. Київ).....107

ЕТИКА ТА КУЛЬТУРА КОМПАНІЇ ЯК ОСНОВА ЇЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ (СУЧАСНІ ВИКЛИКИ)

Каличева Н.Є., докт. екон. наук, професор, Український державний університет залізничного транспорту (м.Харків)

Компанієць В.В., докт. екон. наук, професор, Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія» (м. Харків)..... 108

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У СВІТІ

ПОТЬОМКІН М.Л., заступник начальника фінансово-договірного відділу ДУ «Одеського центру контролю та профілактики хвороб» (м. Одеса)..... 110

ІНТЕГРАЦІЙНІ ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Мандич О.В., доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Державний біотехнологічний університет (м. Харків).....113

СЕКЦІЯ 9. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА СВІТОВИХ ТОВАРНИХ РИНКАХ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ И ЮРИДИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ РИСКОВ ДИГИТАЛИЗАЦИИ НА МИРОВОМ РЫНКЕ

Шимпф Карин, к.э.н., доцент Магдебургского университета Отто-фон-Герике, Германия,

Ткачов М.М., к.э.н., доцент кафедры права НТУ «ХПИ», Украина,

Перерва П.Г., д.э.н., профессор, заведующий кафедры экономики бизнеса и международных экономических отношений НТУ «ХПИ», Украина.....114

цін на вже закуплені, але не розмитнені товари як мінімум на 20, а то і більше відсотків. Якщо роздивлятися ще й логістику, яка зараз значно погіршилась, то замість портів на побережжі тепер залишається шлях лише через західний кордон, що також значно підвищує вартість імпорту.

Що ми маємо в результаті? Враховуючи сплату мита, ПДВ, значно ускладненого та дорогого логістичного ланцюжка, кінцева ціна імпортованого товару стає зовсім нереальною для реалізації в умовах українського ринку. На фоні значного скорочення доходів та відповідно зниження платоспроможного попиту населення різке збільшення цін на імпортні товари робить їх недосяжними для українського споживача. Тобто, товар уже в дорозі, а, прибуваючи в Україну, його ціна буде за межами купівельної спроможності населення, що, у свою чергу, веде до затоварення, продажів зі знижками та, відповідно, до збитків компаній. Наступними кроками у цьому замкнутому колі є закриття магазинів, скорочення робочих місць, зменшення платежів у бюджет та падіння ВВП.

Отже, наступним висновком слідує те, що такі різкі зміни в оподаткуванні - не більше, ніж марнування часу, фінансового та людського ресурсу. Адже налаштування роботи на нових податкових рейках, особливо що стосується переходу із загальної системи оподаткування на спрощену зі сплатою єдиного податку 2 відсотки від доходу для можливості ввезення пільгового імпорту, потребувало серйозної перепідготовки та змусило багато компаній посилено працювати та витратити бюджет. Звичайно, є надія, що даний законопроект буде затверджено ще не скоро, або ж що у нього внесуть деякі правки, які, наприклад, будуть передбачати якісь часові рамки для проходження митного контролю товарів, що уже були закуплені підприємствами з надією на скасування митних платежів та ПДВ.

Підсумовуючи, можна сміливо заявити, що постійні корективи у законодавстві - це не тільки не йде на користь, але й найгіршим чином впливає на бізнес. Краще взагалі відмовитись від будь-яких пільг, ніж впроваджувати їх на місяць, а потім відмінити, тим самим погіршуючи і без того нелегке становище багатьох компаній.

Список використаних джерел

1. Закон України «Податковий кодекс України» № 2755-VI в редакції від 30.04.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
2. Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо окремих податків і зборів у період воєнного, надзвичайного стану» № 7311 від 24.04.2022 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JI07324A.html

УДК 339.9

ЕТИКА ТА КУЛЬТУРА КОМПАНІЇ ЯК ОСНОВА ЇЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ (СУЧАСНІ ВИКЛИКИ)

**Каличева Н.Є., докт. екон. наук, професор,
Український державний університет залізничного транспорту (м.Харків),
Компанієць В.В., докт. екон. наук, професор,
Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія» (м. Харків)**

Сучасний світ стрімко змінюється та висуває перед керівництвом компаній нові виклики. Аналізуючи опитування топ-менеджменту, які щорічно проводять всесвітні аудиторські компанії за 2021-2022 стосовно найбільш болючих питань та трендів сучасності [1,2], можливо зазначити, що у порядок денний входять декілька головних питань, серед яких: слідування стратегії забезпечення етичного та соціально

відповідального бізнесу, у т.ч. принципам та стандартам ESG; розвиток та збереження талантів; відповідальна цифровізація та забезпечення кібербезпеки. Зосередимось на першому.

За даними EY EMEA Board Barometer 2022, більшість (81%) членів рад директорів вважають, що для сучасних організацій важливі цілеспрямований бізнес та довгострокова цінність [3]. Вони у свою чергу базуються на якійсній культурі та етиці організації.

Культура та сумлінність компанії мають ключове значення, оскільки організаціям необхідно підтримувати високі етичні стандарти, щоб зберігати лояльність клієнтів та співробітників, а також залучати інвестиційний капітал.

Організації з культурою якості та чесності зможуть уникнути штрафів з боку регулюючих органів, мінімізувати ризик шкоди для репутації та уникнути втрати частки ринку.

Взагалі, переваги якісної корпоративної етики це:

- залучення і відповідальність співробітників;
- повага всередині колективу;
- створення позитивного іміджу компанії;
- збереження лояльності клієнтів;
- вигідне розташування на ринку;
- якісна адаптація персоналу, у т.ч. пристосування до змін;
- рішення конфліктів.

Зрозуміло, що усі ці переваги етичного бізнесу впливають на найважливіші, базові параметри конкурентоспроможності продукції (послуг) компанії – собівартість, відповідно, ціну, та якість.

Ще на початку ХХ ст. у двох дослідженнях британського Інституту ділової етики - "Чи окупається бізнес-етика?" (2003) і «Чи окупається етика?» (2007), - заснованих на порівнянні 250 компаній з біржового індексу "Файненшл таймс", була встановлена значна позитивна кореляція між етикою та фінансовим успіхом компанії [4].

У дослідженні 2003 року було з'ясовано, що компанії, які впровадили в себе кодекс ділової етики, виявилися попереду за такими чотирма показниками фінансового успіху: додана економічна вартість, додана ринкова вартість, стабільність коефіцієнту «ціна-дохід» та доходу на вкладений капітал.

Результати 2007 року цілком узгоджуються з результатами 2003-го: компанії, які зробили кроки для практичного застосування проголошених етичних норм, розвивалися краще за тих, хто обмежився однією лише декларацією.

У практиці бізнесу корпоративну етику розглядають у трьох аспектах:

- як високі моральні стандарти, що встановлені в організації чи бізнесі;
- як внутрішньоорганізаційні відносини і відносини організації із зовнішніми сторонами, які відповідають цим стандартам;
- як особливий спосіб морального регулювання ділових відносин у великих організаціях з анонімними відносинами, один з інструментів підтримання або зміни організаційної культури.

Структура корпоративної етики має три головні рівні:

- моральні цінності організації, її пріоритети;
- норми та правила поведінки персоналу в формальних та неформальних ситуаціях;
- реальна поведінка керівників та персоналу.

Причому кожен з цих рівнів може мати позитивну або негативну спрямованість чи прояви і відповідну реакцію оточення, а також впливатиме на зовнішнє оцінювання (формування рейтингів, репутації), і в цілому на діяльність організації.

У цьому ланцюгу найскладнішим є реальна поведінка, яка відповідає, або не відповідає проголошеним цінностям та нормам, особливо поведінка керівників.

Причому керівники визначають як саму концепцію етичності компаній, так і в значній мірі – поведінку працівників.

Керівник, як правило, є моральним лідером компанії, який задає загальний клімат і визначає ступінь етичності вчинків.

Високоморальна поведінка керівника практично завжди спонукає співробітників слідувати етичним нормам.

Якщо співробітники організації вважають, що топ-менеджери заслуговують на довіру та етичні, організація краще працюватиме у фінансовому відношенні і буде привабливішою для потенційних співробітників.

Тому ключовим питанням є виховання керівників, які будуть діяти відповідно до встановлених норм етики та мотивувати до етичної поведінки працівників.

Список використаних джерел

1. Seven priorities for EMEIA boards to transform their 2022 agenda. URL: https://www.ey.com/en_gl/board-matters/seven-priorities-for-emeia-boards-to-transform-their-2022-agenda#chapter2

2. PwC's 25th Annual Global CEO Survey. Reimagining the outcomes that matter. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/ceo-agenda/ceosurvey/2022.html>

3. Салливан Дж. Нравственный компас бизнеса: деловая этика и корпоративное управление как средства борьбы с коррупцией. IFC, Global Corporate Governance Forum. URL: [http://www.ifc.org/ifcext/cgf.nsf/AttachmentsByTitle/Focus7Ru/\\$FILE/Focus7_AntiCorruption_ru.pdf](http://www.ifc.org/ifcext/cgf.nsf/AttachmentsByTitle/Focus7Ru/$FILE/Focus7_AntiCorruption_ru.pdf).

4. 2022 board priorities. Shaping tomorrow's agenda of EMEIA boards. EY Center for Board Matters. 40 p.

УДК 005.936.3

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У СВІТІ ПОТЬОМКІН М.Л.

Заступник начальника фінансово-договірного відділу ДУ «Одеського центру контролю та профілактики хвороб»

Спроби України стати членом Євросоюзу висувають особливі вимоги щодо підвищення рівня конкурентоспроможності промислових підприємств. Тому в процесі комплексного аналізу можливості підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств нами за допомогою професійних експертів та досвідчених фахівців підприємств виділено конкретні (найбільш значущі) фактори, що сприяють стабілізації функціонування виходячи з позицій їх конкурентоспроможності. Для зручності аналізу вони розбиті на дві групи: зовнішні та внутрішні.

До першої групи ми віднесли:

- 1) економічні;
- 2) техніко-технологічні;
- 3) організаційні.

Кожна група має свої показники та властиві їм характеристики (табл. 1). Як впливає із проведеного аналізу економічні та техніко-технологічні фактори стримують процес підвищення рівня конкурентоспроможності на переробних підприємствах. З метою підвищення аналізованого показника необхідно розробити на державному рівні спеціальну програму та обов'язково забезпечити її належне фінансування [1].

Щодо організаційних чинників можна дійти невтішного висновку про їх нейтральності до аналізованого процесу. Водночас, необхідно наголосити, що у разі їх